

Către: Dumitru ALAIBA
Ministrul Dezvoltării Economice și Digitalizării

Copie: Dorin RECEAN
Prim-ministrul Republicii Moldova

Ion LUPAN
Șeful Secretariatului Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru

Nr. 55 din 8 iunie 2023

Ref.: Comentariile Asociației Patronale „Camera de Comerț Americană din Moldova” asupra proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (reglementarea relațiilor dintre asociații/fondatorii societăților cu răspundere limitată)

Stimate Domnule Ministru,

Vă salutăm din numele Asociației Patronale „Camera de Comerț Americană din Moldova” (AmCham).

Prin prezenta scrisoare, ne exprimăm susținerea în legătură cu promovarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (reglementarea relațiilor dintre asociații/fondatorii societăților cu răspundere limitată)¹, considerând majoritatea prevederilor legii ca fiind benefice societăților comerciale.

Totodată, în vederea îmbunătățirii conținutului normativ al proiectului de lege, solicităm respectuos considerarea următoarelor propuneri:

I. Completarea legii nr. 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată cu un articol nou, având următorul conținut:

„Articolul 13¹ Convenția de arbitraj

- (1) Statutul poate conține o convenție arbitrală prin care să se stabilească soluționarea pe calea arbitrajului a litigiilor referitoare la raporturi reglementate de prezenta lege, apărute între asociați sau între asociați și societate, inclusiv privind validitatea hotărârii adunării generale sau a altor organe colegiale ale societății.
- (2) Hotărârea adunării generale de includere a convenției arbitrale, conform alin. (1), se adoptă cu votul tuturor asociațiilor societății.
- (3) Dacă o convenție arbitrală este valabil inclusă în statut, se consideră că noul asociat a consimțit irevocabil la ea în cazul în care, la data dobândirii părții sociale, este îndeplinită cel puțin una din următoarele cerințe:
 - a) acesta a cunoscut despre existența convenției arbitrale;
 - b) în Registrul de stat al persoanelor juridice era notat faptul includerii convenției arbitrale în statut.”.

¹ <https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiect-hg-cu-privire-la-aprobarea-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-unor-acte-normative-reglementarea-relatiilor-intre-asociatiifondatorii-societatilor-comerciale/10526>

Chestiuni de fundamentare a propunerii

Soluționarea litigiilor corporative în procedură arbitrală nu este un concept nou. O categorie separată de litigii arbitrale sunt cele între asociații unui SRL, precum și între asociați și societate. Reglementarea posibilității de a avea o convenție de arbitraj în actul de constituire al unui SRL vine să promoveze soluționarea pe cale alternativă a unei categorii specifice de litigii. Acest fapt va elibera din povara instanțelor de judecată, precum și va contribui la eficiența soluționării litigiilor între subiecții menționați mai sus.

De asemenea, modificarea dată susține implementarea obiectivului privind îmbunătățirea cadrului normativ în materia arbitrajului.² Alternativ, o asemenea reglementare va determina mai mulți investitori străini să investească în sau să înregistreze SRL-uri în Republica Moldova.

Experiența Germaniei și Austriei

În Germania, este o normalitate ca litigiile între asociați sau asociați și societate să fie examinate în procedură arbitrală. În acest sens, părțile pot include o convenție de arbitraj în actul de constituire a societății. Arbitrabilitatea acestei categorii de litigii nu este o problemă și a fost susținută inclusiv de către instanțele de judecată din această țară.³ Sunt arbitrabile atât litigiile cu pretenții patrimoniale (cu interes economic), cât și cele care nu sunt cu „interes economic” (*i.e.* acțiuni în nulitate a hotărârii adunării generale adoptate de asociații unui SRL).⁴

Experiența Austriei este similară cu cea a Germaniei. Convențiile arbitrale sunt folosite în textul multor acte de constituire ale SRL-urilor. Arbitrabilitatea convențiilor arbitrale în cadrul actului de constituire a societății a fost susținută inclusiv în practica judiciară.⁵

Deși în Germania și Austria se face uz de procedura arbitrală pentru soluționarea litigiilor arbitrale corporative, o astfel de posibilitate nu este expres reglementată în legislație.

Experiența Elveției

Experiența Elveției este mult mai apropiată pentru ceea ce s-ar implementa în Republica Moldova. Începând cu 1 ianuarie 2023, au intrat în vigoare modificări legislative similare celor care se propun în proiectul de modificare la Legea nr. 135/2007 cu privire la societățile cu răspundere limitată.

² Pct. 2.4.2, Legea nr. 211/2021 pentru aprobarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia.

³ Pentru mai multă informație a se vedea Christian Duve and Philip Wimalasena, 'Part IV: Selected Areas and Issues of Arbitration in Germany, Arbitration of Corporate Law Disputes in Germany', in Patricia Nacimiento, Stefan M. Kröll, et al. (eds), *Arbitration in Germany: The Model Law in Practice* (Second Edition), 2nd edition (© Kluwer Law International; Kluwer Law International 2015) pp. 927 – 961.

⁴ A se vedea Curtea Federală de Justiție a Germaniei (Bundesgerichtshof – 'BGH'), Decizia din 6 aprilie 2009, II ZR 255/08 - <https://openjur.de/u/73237.html> A se vedea, de asemenea, Decizia Înaltei Curți Regionale din Bavaria din 10 octombrie 2022, 101 SchH 46/22.

⁵ Pentru mai multă informație a se vedea Stefan Weber and Ewald Oberhammer, 'Chapter I: The Arbitration Agreement and Arbitrability - The Arbitration of Corporate Disputes in Limited Liability Companies', in Gerold Zeiler, Irene Welser, et al. (eds), *Austrian Yearbook on International Arbitration 2010*, Austrian Yearbook on International Arbitration, Volume 2010 (© Manz'sche Verlags- und Universitätsbuchhandlung; Manz'sche Verlags- und Universitätsbuchhandlung 2010) pp. 25 – 41.

Codul civil din Elveția conține o prevedere specifică prin care se prevede posibilitatea de a include o convenție de arbitraj în actul de constituire a societății.⁶ Pentru noii asociați ai societății nu este nevoie de o declarație specială cu privire la acceptarea convenției de arbitraj. Aceasta se votează cu o majoritate de 2/3 din voturile asociaților.⁷

Propunerile de modificare pentru Legea nr. 135/2007 cu privire la societățile cu răspundere limitată

Pentru Republica Moldova se propune implementarea din practicile descrise mai sus (Germania, Austria, Elveția). Este binevenit un articol separat în Lege, care să reglementeze expres posibilitatea de a include o convenție de arbitraj în statutul societății (după modelul Elveției).

Asociații vor decide prevederile exprese ale convenției de arbitraj. În mod normal, o asemenea convenție ar putea acoperi următoarele litigii (toate sau doar unele din ele, menționate expres în statut):

- Litigiile dintre asociați;
- Litigiile dintre asociați și societate;
- Litigiile menționate mai sus în care sunt implicați foștii asociați ai societății, atât timp cât aceste litigii se referă la raporturi reglementate de Legea nr. 135/2007 și rezultă din convenția de arbitraj prevăzută de statut.

Includerea convenției de arbitraj în actul de constituire s-ar decide cu votul a 100% din asociați. Este o măsură mai strictă decât cea din Elveția pentru a evita speculații precum că o convenție arbitrală ar fi obligatorie pentru cineva care nu o votează (adică în lipsă de consimțământ).

Existența unei convenții arbitrale se notează în Registrul de stat al persoanelor juridice. Notarea ar trebui să fie în următoarea formă: „în actul de constituire este inclusă convenția arbitrală”. Astfel, asociații noi vor cunoaște despre existența acesteia și o vor accepta implicit prin a obține titlul de asociat în societate. Alternativ, sa va considera că noul asociat a consimțit irevocabil la convenția de arbitraj, dacă acesta a cunoscut despre ea la data dobândirii părții sociale. Prezumția absolută de consimțământ este necesară pentru ca, convenția arbitrală să treacă testul Convenției de la New York și să poată fi recunoscută în alt stat.

Propunerile de completare sunt în linie cu prevederile sau practicile similare din statele menționate mai sus.

II. Excluderea alin. (1) al art. 56¹ din Legea nr. 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată

Legea nr. 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată a fost completată, prin intermediul legii nr. 60/2023 pentru modificarea unor acte normative (stimularea comerțului electronic), cu un articol nou (art. 56¹) referitor la particularitățile ținerii adunării generale prin mijloace electronice de comunicație.

⁶ Art.697n - https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/27/317_321_377/en#a773

⁷ Art.704(1)(14) - https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/27/317_321_377/en#a773 Pentru mai multe detalii a se vedea Lexology, New Corporate Law: Arbitration Clause in teh Articles of Incorporation (no.16), Vischer AG Blog, 18 octombrie 2022.

Deși noile prevederi sunt în mare parte benefice, considerăm că alin. (1) al noului art. 56¹ este unul defectuos.

Norma alin. (1) al art. 56¹ din legea nr. 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată este o normă preluată din art. 54 alin. (1) al legii nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni, **care transpune greșit art. 5 alin. (1) al Directivei 2007/36/CE privind exercitarea anumitor drepturi ale acționarilor în cadrul societăților comerciale cotate la bursă**, care stabilește asemenea condiție nu pentru ținerea adunării prin mijloace electronice, ci pentru reducerea termenului preavizului despre ținerea adunării.

III. Modificarea art. 17 lit. c) din Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali

Se propune expunerea art. 17 lit. c) din Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali în următoarea redacție:

„c) actul de constituire în redacție nouă sau actul adițional cu privire la modificarea actelor de constituire;”.

Propunerea are la bază prevederile art. 49 alin. (1) lit. a) din Legea 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată, care reglementează dreptul adunării generale a asociaților de adoptare a actului de constituire în redacție nouă.

Vă mulțumim pentru colaborare și vă rugăm să nu ezitați să ne contactați pentru orice informații suplimentare.

Cu respect,

Mila Malairău

Director Executiv

A.P. „Camera de Comerț Americană din Moldova”